

Lahden kaupunki, Lahden seudun jätelautakunta, 29.09.2022

§ 28

Lausuntopyyntö: Kiinteän jätteen kuljetusjärjestelmäpäätöksen valmistelu

8614/11.05.00.00/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Jätehuoltopäällikkö Tiia Yrjölä, p. 044 416 3634

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Pöytäkirjan tarkastuksen yhteydessä havaittiin kirjoitusvirhe päätösehdotuksen viimeisessä kohdassa, jonka mukaan jätelautakunta päättää "Asettaa kuljetusjärjestelmätarkastelun julkisesti nähtäville 30.9.2022.-21.10.2022 toimialueen kuntien verkkosivuille ja varata hallintolain 41 §:n mukainen vaikutusmahdollisuus mielipiteiden lausumiseen jätehuoltomääräysten luonnoksesta 21.10.2022 saakka." Korjataan kirjoitusvirheenä "jätehuoltomääräysten luonnoksesta" tilalle "kuljetusjärjestelmästä" hallintolain 51 §:n perusteella.

Esittelijä

Rakennus- ja ympäristövalvonnan johtaja Kempainen Mika

Päätösehdotus

Jätelautakunta päättää

- Pyytää lausuntoja 11.11.2022 mennessä kunnilta (Asikkala, Heinola, Hollola, Lahti, Myrskylä, Orimattila, Padasjoki, Pukkila) täyttääkö kiinteistönhaltijan järjestämä jätteenkuljetus jätelain 37 § mukaiset ehdot.
- Pyytää lausuntoja 11.11.2022 mennessä kuntien

ympäristönsuojeluviranomaisilta (Asikkala, Heinola, Hollola, Lahti, Myrskylä, Orimattila, Padasjoki, Pukkila) täyttääkö kiinteistönhaltijan järjestämä jätteenkuljetus jätelain 37 § mukaiset ehdot.

- Pyytää lausuntoja 11.11.2022 mennessä Hämeen ELY-keskukselta, Uudenmaan ELY-keskukselta ja Salpakierto Oy:ltä täyttääkö kiinteistönhaltijan järjestämä jätteenkuljetus jätelain 37 § mukaiset ehdot.

- Asettaa kuljetusjärjestelmätarkastelun julkisesti nähtäville 30.9.2022.- 21.10.2022 toimialueen kuntien verkkosivuille ja varata hallintolain 41 §:n mukainen vaikutusmahdollisuus mielipiteiden lausumiseen **jätehuoltomääräysten luonnoksesta kuljetusjärjestelmästä** 21.10.2022 saakka.

Käsittely

Asian käsittelyn kuluessa jäsen Jarmo Ruuth teki seuraavan muutosehdotuksen: Esitän, että asia palautetaan valmisteluun ja kuljetusjärjestelmäselvitys teetetään ulkopuolisella taholla.

Jäsenet Juha Viitanen ja Pasi Ahola kannattivat tehtyä muutosehdotusta.

Puheenjohtaja totesi, että oli tehty kannatettu esittelijän päätösehdotuksesta poikkeava ehdotus, minkä johdosta tulee äänestää. Selostus hyväksyttiin.

Puheenjohtaja teki seuraavan äänestys ehdotuksen: Ne, jotka kannattavat esittelijän pohjaehdotusta äänestävät JAA, ja ne, jotka kannattavat jäsen Jarmo Ruuthin muutosehdotusta, äänestävät EI. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritettussa äänestyksessä annettiin 7 JAA-ääntä (Soile Sauranen, Saara Laatta, Vilma Salminen, Olavi Lahtinen, Tiina Malm, Mari Kurisjärvi ja Jari

Kaitera) ja 5 EI-ääntä (Juha Viitanen, Harri Niemi, Jarmo Ruuth, Pasi Ahola ja Tuomo Riihilahti), 1 poissa.

Puheenjohtaja totesi esittelijän päätösehdotuksen tulleen hyväksytyksi.

Jarmo Ruuthin tekemän muutosehdotuksen jälkeen äänin 7-5 päädyttiin jatkamaan asian käsittelyä kokouksessa. Jäsen Tuomo Riihilahti teki muutosesityksen, joka raukesi kannattamattomana. Keskustelun jälkeen päädyttiin yksimielisesti pohjaesitykseen.

Perusteluosa

Tiivistelmä

Jätteenkuljetuksesta huolehtiminen on julkinen välttämättömyyspalvelu, jonka on toimittava kaikissa oloissa, kaikkina aikoina ja kaikilla alueilla.

Jätteenkuljetus tulee järjestää ensisijaisesti kunnan järjestämänä jätteenkuljetuksena. Jos jätelain 37§ 1 momentin ehdot täyttyvät, jätteenkuljetus voidaan järjestää kiinteistön haltijan kilpailuttamana.

Selvityksen mukaan jätelain 37 § 1 momentin ehdot kiinteistön haltijan järjestämälle jätteenkuljetukselle eivät täyty. Asikkalassa, Hollolassa, Lahdessa, Myrskylässä, Padasjoella ja Pukkilassa sekä Heinolan taajama-alueella ja Orimattilassa pois lukien Orimattilan Artjärvellä tulee siirtyä kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen seka- ja energiajätteen kuljetuksessa. Salpakierto Oy:n kilpailuttamat kuljetukset voivat alkaa aikaisintaan kolmen vuoden päästä päätöksenteosta.

Kunnilta ja kuntien ympäristönsuojeluviranomaisilta, alueen ELY-keskuksilta ja Salpakierto Oy:ltä pyydetään lausuntoa täyttyvätkö jätelain 37 §:n ehdot. Lisäksi kuljetusjärjestelmätarkastelu asetetaan julkisesti

nähtäville. Jätelautakunta päättää kuljetusjärjestelmästä myöhemmin lausunto- ja kuulemiskierroksen jälkeen.

Jätteenkuljetusjärjestelmäselvitys

Selvityksen ja päätöksenteon kohde

Kuljetusjärjestelmäselvitys ja -päätös koskevat sekalaista yhdyskuntajätettä eli sekajätettä ja energiajätettä. Päätös koskee seuraavia alueita:

- Asikkala, Hollola, Lahti, Myrskylä, Padasjoki ja Pukkila
- Heinolan taajama-alue
- Orimattila pois lukien Orimattilan Artjärvi

Päätös ei koske biojätteen, muovi-, kartonki- ja lasipakkausten sekä metallin kuljetusta, joka on jätelain perusteella siirretty Salpakierron kilpailuttamaksi. Päätös ei myöskään koske asumisessa syntyvää lietettä.

Selvityksen ja päätöksenteon perusteet

Kaikkien seuraavien jätelain edellytysten tulee täytyä kiinteistönhaltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa:

1. Alueella on tarjolla yksityisiä jätteenkuljetuspalveluja kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin, ja
2. Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus edistää jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa, tukee jätehuollon alueellista kehittämistä eikä aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle
3. Kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetusjärjestelmän vaikutukset arvioidaan kokonaisuutena myönteisiksi ottaen erityisesti huomioon vaikutukset kotitalouksien asemaan sekä yritysten ja viranomaisten toimintaan.

Asiaa koskeva aiempi päätöksenteko

Jätelautakunta on päätösesityksistä poiketen päättänyt kaksi kertaa (16.1.2014 ja 16.2.2017), että kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus täyttää jätelain edellytykset. Hallinto-oikeus palautti ensimmäisen päätöksen lainvastaisena uudelleen valmisteltavaksi. Korkein hallinto-oikeus palautti toisen päätöksen jätelain vastaisena uudelleen valmisteltavaksi. Lahden seudun jätelautakunnan alueella ei siis ole lainvoimaista päätöstä jätteenkuljetuksesta. Päätös olisi jätelain mukaan tullut tehdä 1.5.2013 mennessä.

Jätelain ehtojen täytyminen

Jätelain 37 § 1 momentin ehdot kiinteistön haltijan järjestämälle jätteenkuljetukselle eivät täyty. Alueella tulee siirtyä kunnan järjestämään eli Salpakierto Oy:n kilpailuttamaan jätteenkuljetukseen seka- ja energiajätteen kuljetuksessa.

Asukkaiden vuosittaiset jätteenkuljetuskustannukset olivat vuoden 2021 hinnoilla edullisemmat Salpakierron kilpailuttamassa kuljetuksessa kuin kiinteistöhaltijan järjestämässä kuljetuksessa:

	Kiinteistönhaltijan järjestämä jätteenkuljetus	Salpakierron kilpailuttama jätteenkuljetus	Erotus
Omakotitalo (kompostoi)	211–269 €/v	128–166 €/v	83–103 €/v
Omakotitalo (ei kompostoi)	345–438 €/v	223–377 €/v	61–122 €/v
Kerrostalo	937–1485 €/v	917 €/v	20–568 €/v

Kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa neuvonta tehostuu ja asukkaiden asiointi helpottuu, kun kaikki palvelut voi tilata samasta paikasta.

Haja-asutusalueilla (Lahti, Hollola, Asikkala, Padasjoki, Orimattila, Myrskylä, Pukkila) tielosuhteiden takia kaikilla kiinteistön haltijoilla ei ole mahdollista järjestää jätteenkuljetusta kiinteistöilleen. Kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa yritykset eivät voi tarjota asukkaille aluekeräyspistepalvelua. Alueella tulee siirtyä kunnan järjestämään kuljetukseen, jotta voidaan tarjota näille kiinteistöille jätteenkuljetus aluekeräyspalveluna.

Asukkaat eivät ole yhdenvertaisessa asemassa kunnan sisällä. Jäteastioiden tyhjennysmaksut vaihtelevat asiakkaan kilpailutusvoiman ja alueen kilpailutilanteen mukaan. Asuntoja vuokraavat yhtiöt tai ja isot isännöitsijät saavat jätteenkuljetuksen edullisemmin.

Biojätteen, muovi-, kartonki- ja lasipakkausjätteen sekä metallin keräys siirtyy Salpakierron kuljettamaksi porrastetusti vuosina 2023–2024.

Lahden seudun jätehuoltoviranomaisen alueella on suunniteltu luopumista energijätteen keräämisestä vuosien 2023–2024 aikana. Kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetukseen jäisi vain sekajäte.

Kaksoiskuljetusjärjestelmä ei edistä jätehuollon toimivuutta tai alueellista kehittämistä.

Kierrätettävien materiaalien tehokas laitosmainen lajittelun kehittäminen edellyttää kunnan järjestämää kuljetusta. Kunnan järjestämässä kuljetuksessa voidaan tarjota seka- ja biojätteen monilokeropalvelua pientaloille ja laajempaa syväkeräyspalvelua taloyhtiöille. Kunnan järjestämässä kuljetuksessa tyhjennysväliä voidaan optimoida asiakkaan tarpeiden mukaan. Kunnan järjestämässä kuljetuksessa hintaohjauksella voidaan ohjata asukkaita lajittelemaan jätteitä.

Nykyinen jätteenkuljetusjärjestelmä ei luo tarpeeksi vakaata ympäristöä kuljetusyritysten investoinneille ja kehittämiselle. Uusien yritysten

tuleminen markkinoille muutoin kuin yritysostojen kautta on vaikeaa tai mahdotonta. Kunnan järjestämän kuljetuksen kilpailutuksissa huomioidaan eri kokoisten yritysten mahdollisuudet toimia markkinoilla. Kunnan järjestämä jätteenkuljetus lisää kilpailua ja edistää markkinoiden toimivuutta.

Jätteenkuljetukseen liittymisaste on kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa heikompi kuin kunnan järjestämässä kuljetuksessa. Kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa koko alueella vain 71 % kiinteistöistä on tilannut jätteenkuljetuksen. Nykyisessä järjestelmässä jätteenkuljetukseen liittymättömien kiinteistöjen suuri osuus aiheuttaa roskaantumista ja lisää jätteiden hävittämistä polttamalla. Kunnan järjestämän kuljetuksen keskitetty kilpailutus ja optimoitu reititys alentaa CO₂ päästöjä.

Kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen siirtyminen

Siirryttäessä kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen Salpakierto Oy kilpailuttaa kaikkien kunnan vastuulle kuuluvien asuinkiinteistöjen sekä kunnan hallinto- ja palvelutoiminnan kiinteistöjen jäteastioiden tyhjennykset. Salpakierto Oy ei hanki omaa tyhjennyskalustoa vaan kuljetukset ja tyhjennykset suorittaa edelleen yksityinen kuljetusyritys Salpakierron kilpailutuksen perusteella.

Asiakkaat voivat edelleen sopia omien keräysvälineidensä koon sekä niille tarvittavan tyhjennysvälin jätehuoltomääräysten mukaisesti. Salpakierto vastaa asiakkaiden laskutuksesta ja asiakaspalvelusta.

Sekajätteen tyhjennysurakat tullaan kilpailuttamaan ja urakat aloittamaan porrastetusti siten, että kaikki kuljetusyritykset voivat osallistua kaikkiin kilpailutuksiin yrityksen koosta riippumatta. Lisäksi kilpailutukset järjestetään niin, että yksi kuljetusyritys ei voi voittaa

kilpailutuskokonaisuuden kaikkia urakoita. Näin varmistetaan, että alueella on elinvoimainen yrityskanta ja hallitaan yritystoiminnan keskittymisen aiheuttamia riskejä markkinan toimivuuteen ja poikkeustilanteisiin. Nykyisessä järjestelmässä ei voida taata jätteenkuljetuksen toimivuutta poikkeustilanteissa.

Kuuleminen ja lausunnot

Kunnilta ja kuntien ympäristönsuojeluviranomaisilta, alueen ELY-keskuksilta ja Salpakierto Oy:ltä pyydetään lausunnot. Lausunnoissa pyydetään ottamaan kantaa jätelain 37 §:n edellytysten täyttymiseen. Jätehuoltoviranomainen tarjoaa lausunnon antajille mahdollisuuden suulliseen kuljetusjärjestelmäesittelyyn ennen lausunnon antamista. Esittelyn ajankohdasta sopia osoitteesta jatehuoltoviranomainen@lahti.fi.

Lisäksi kuljetusjärjestelmätarkastelu asetetaan julkisesti nähtäville. Jätelautakunta päättää kuljetusjärjestelmästä kuulemisen ja lausuntojen jälkeen.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Kuulutus

Alueen kuntien tietoverkko: Asikkala, Heinola, Hollola, Lahti, Myrskylä, Orimattila, Padasjoki, Pukkila

Lausuntopyyntö:

Kunnat: Asikkala, Heinola, Hollola, Lahti, Myrskylä, Orimattila, Padasjoki, Pukkila

Kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset: Asikkala, Heinola, Hollola, Lahti,
Myrskylä, Orimattila, Padasjoki, Pukkila
Hämeen ELY-keskus
Uudenmaan ELY-keskus
Salpakierto Oy